

ZARZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA ¹⁾

z dnia 12 marca 2015 r.

w sprawie zadań ochronnych dla Wolińskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla Wolińskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”, na 2015 rok.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków, stanowiące załącznik nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej ekosystemów z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, stanowiący załącznik nr 2 do zarządzenia;
- 3) opis sposobów czynnej ochrony gatunków roślin i zwierząt, stanowiący załącznik nr 3 do zarządzenia;
- 4) wskazanie obszarów objętych ochroną ścisłą, czynną i krajobrazową, stanowiące załącznik nr 4 do zarządzenia;
- 5) ustalenie miejsc udostępnionych w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych, z podaniem maksymalnej liczby osób mogących przebywać jednocześnie w tych miejscach, stanowiące załącznik nr 5 do zarządzenia.

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 września 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 1267).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926, 1002, 1101 i 1863.

§ 3. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

Załączniki do zarządzenia
Ministra Środowiska
z dnia 12 marca 2015 r. (poz. 34)

Załącznik nr 1

IDENTYFIKACJA I OCENA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ WSKAZANIE SPOSOBÓW ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA TYCH ZAGROŻEŃ I ICH SKUTKÓW

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Funkcjonowanie ośrodka wczasowego Grodno II	Ograniczenie obszarowe i jakościowe oddziaływania ośrodka z docelową likwidacją przez przekształcenie ośrodka w obiekt służący celom Parku
2	Kompleks edukacyjny Grodno	1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej. 2. Likwidacja zbędnej infrastruktury. 3. Adaptacja obiektów niezbędnych do celów Parku
3	Punkt Obserwacyjny Marynarki Wojennej w Białej Górze	Działanie na rzecz przeniesienia obiektu i rekultywacji terenu
4	Radiokomunikacyjne wieże Grzywacz i Polana	Działanie na rzecz docelowej likwidacji wież
5	Napowietrzne linie energetyczne	Działanie na rzecz zastąpienia linii energetycznych napowietrznych kablem podziemnym na odcinkach przebiegających przez Park
6	Funkcjonowanie obiektów: 1) gazociąg, 2) drogi - nr 3 i nr 102, 3) linia kolejowa, 4) drogi powiatowe i gminne, 5) przystań Łunowo, 6) latarnia Kikut	Działanie na rzecz ograniczenia negatywnego wpływu obiektów, istniejących szlaków komunikacyjnych i linii przesyłowych na przyrodę Parku przez inwestycje proprzyrodnicze realizowane w trakcie ich modernizacji lub remontów
7	1. Wzrost ruchu turystycznego. 2. Presja w kierunku szerszego udostępnienia Parku	Ukierunkowanie ruchu turystycznego przez: 1) utrzymanie istniejącej i budowę nowej infrastruktury turystycznej w obszarach udostępnionych, 2) jednolite, czytelne oznakowanie granicy zewnętrznej Parku,

		<ol style="list-style-type: none"> 3) konserwację szlaków, 4) ewentualne korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych, 5) konserwację ścieżek edukacyjnych, 6) konserwację istniejących i instalowanie nowych szlabanów w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione, 7) budowę zapór (płoty siatkowe, żerdzie, gałęzie) u podnóża wydm i w miejscach nielegalnej penetracji, 8) ustawianie tablic informacyjnych z regulaminem Parku i piktogramów, 9) udostępnienie informacji na temat wartości przyrodniczych i kulturowych Parku, 10) stałą kontrolę ruchu turystycznego, 11) współpracę z zainteresowanymi podmiotami w przedsięwzięciach z zakresu turystyki, 12) czasowe zakazy wstępu na niektóre tereny, wprowadzane ze względów przyrodniczych
8	Pogarszanie bilansu wodnego na obszarze Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku. 2. Działanie na rzecz wprowadzenia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów mających na celu zachowanie odpowiedniego bilansu wodnego na obszarze Parku
9	Występowanie dużych powierzchni gleb zniekształconych i zdegradowanych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabiegi pielęgnacyjno-hodowlane regulujące skład gatunkowy i strukturę drzewostanów - dostosowanie do warunków siedliskowych. 2. Pozostawianie w ekosystemach leśnych martwej materii
10	Zniekształcenia rzeźby terenu (drogi, ścieżki, wyrobiska)	Stopniowe wyłączenie istniejących dróg wewnętrznych i ścieżek z użytkowania przy wykorzystaniu czynników naturalnych
11	Niewłaściwy względem siedliska skład gatunkowy drzewostanów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa składu i struktury drzewostanów. 2. Zwiększenie udziału w składzie gatunkowym dębu bezszypułkowego (<i>Quercus petraea</i>) i buka (<i>Fagus L.</i>) (w średniowiekowych drzewostanach sosnowych na siedliskach buczyn) - wykonywanie odnowień, podsadzeń i poprawek, kształtowanie zróżnicowanej struktury gatunkowej i przestrzennej pionowej drzewostanu przez wykorzystanie i włączenie do drzewostanu spontanicznie powstałych podrostów, odnowień gatunków rodzimych lub tolerowanych. 3. Pozostawianie w ekosystemach leśnych martwej materii organicznej
12	Zanieczyszczenia wód Parku	Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządów gminnych w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku
13	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział gatunków obcych we florze Parku. 2. Ubożenie składów gatunkowych biocenoz. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eliminacja gatunków obcych. 2. Stwarzanie właściwych warunków siedliskowych dla gatunków rodzimych. 3. Pozostawianie martwej materii w ekosystemach

	3. Synantropizacja	leśnych
14	Nadmierne szkody wyrządzone przez zwierzęta w odnowieniach sztucznych, i naturalnych w drzewostanach	Zabezpieczenie uszkodzonych powierzchni przez wykonywanie ogrodzeń i ograniczenie populacji zwierząt wyrządzających nadmierne szkody w drzewostanach
15	Grunty we władaniu innych podmiotów niż Park, wewnątrz granic Parku (gospodarka niezgodna z celami Parku)	Wykup gruntów i ich wykorzystanie zgodne z celami Parku
16	Zagrożenie grzybami pasożytniczymi	Zabezpieczanie pni po ściętych drzewach na gruntach porolnych
17	Pożary	Ochrona przeciwpożarowa: 1) utrzymanie pasów przeciwpożarowych, punktów czerpania wody, dojazdów, 2) patrolowanie terenu Parku z powietrza
18	1. Zachwianie równowagi stanu liczebnego zwierząt. 2. Zanik gatunków występujących wcześniej i obecnie na terenie wyspy Wolin	1. Prowadzenie rehabilitacji rannych i chorych zwierząt z terenu Parku. 2. Tworzenie stref ochronnych. 3. Zróżnicowanie składu i wieku drzewostanów przez zabiegi pielęgnacyjne. 4. Ochrona siedlisk (w tym drzew obumierających, martwych, wykrotów). 5. Pozostawianie piwniczek, schronów i nieremontowanie strychów zajętych przez nietoperze (<i>Chiroptera</i>) w okresie marzec-wrzesień. 6. Ograniczenie do minimum niepokojenia zwierząt. 7. Działanie na rzecz ograniczenia rozbudowy dróg. 8. Redukcja lub odłowy przegęszczonych populacji zwierząt (w tym populacji gatunków zagrażających łęgom ptaków w delcie Świny). 9. Dążenie do wypracowania programu ochrony i gospodarki populacjami zwierząt leśnych w skali całej wyspy Wolin. 10. Sporządzanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków
19	Niska świadomość społeczna dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Edukacja w zakresie podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
20	Niedostateczna ilość drewna martwego w zbiorowiskach leśnych	Pozostawianie drzew zamierających i martwych jako naturalnego składnika ekosystemu i usuwanie jedynie drzew zagrażających bezpieczeństwu użytkowników szlaków turystycznych, dróg publicznych, trakcji kolejowej, budynków położonych w sąsiedztwie drzew i powodujących nadmierne zagrożenie pożarowe
21	Zanik gatunków roślin w ekosystemach	1. Utrzymywanie odpowiednich stosunków wodnych - wspieranie działania gmin w celu szybkiego uregulowania gospodarki wodno - ściekowej na wyspie Wolin. 2. Eliminacja gatunków obcych. 3. Stwarzanie właściwych warunków siedliskowych dla gatunków rodzimych. 4. Czynna ochrona ekosystemów przez ekstensywne użytkowanie i zabiegi ochronne.

		5. Pozostawianie drzew martwych i zamierających niezagrażających bezpieczeństwu
22	Zagrożenie ze strony owadów mogących występować w nadmiernych ilościach – gradacje	1. Kontrole stanu populacji najważniejszych gatunków. 2. Wykonywanie ekspertyz
23	Zanieczyszczenia powietrza	1. Termomodernizacja budynków. 2. Modernizacja systemów ogrzewania na wykorzystujące bardziej przyjazne dla środowiska nośniki energii, w szczególności odnawialne jej źródła
24	Obce gatunki roślin i zwierząt	1. Eliminacja lub ograniczanie ilości gatunków obcych. 2. Sporządzanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków
25	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta	1. Leczenie i okresowe przetrzymywanie w celu rehabilitacji zwierząt wymagających opieki. 2. Współpraca z zarządcami dróg w celu poprawy oznakowania dróg przecinających Park. 3. Budowa przejść dla zwierząt i urządzeń ograniczających śmiertelność

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Pogarszanie bilansu wodnego	Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych zlewni Parku
2	Zanieczyszczenia wód i gleb Parku	1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji rządowej i samorządami gmin w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Parku. 2. Prowadzenie modernizacji ciągów komunikacyjnych ze szczególnym uwzględnieniem wymogów ochrony przed skażeniami wód i gleb
3	1. Zachwianie równowagi stanu zwierząt. 2. Zanik gatunków występujących wcześniej i obecnie na terenie wyspy Wolin	1. Programy ochrony i restytucji gatunków. 2. Prowadzenie rehabilitacji rannych i chorych gatunków chronionych z terenu Parku. 3. Tworzenie stref ochronnych. 4. Zróżnicowanie struktury i składu drzewostanów. 5. Sporządzanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków. 6. Pozostawianie piwniczek, schronów i nieremontowanie zajętych przez nietoperze (<i>Chiroptera</i>) strychów w okresie marzec-wrzesień. 7. Ograniczenie do minimum niepokojenia zwierząt. 8. Zakaz rozbudowywania układów drogowych
4	Nieszczęśliwe zdarzenia losowe, którym ulegają zwierzęta	1. Odpowiednie oznakowanie dróg przecinających Park. 2. Budowa przejść dla zwierząt lub urządzeń ograniczających śmiertelność

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Pogarszanie bilansu wodnego	1. Współdziałanie dyrekcji Parku z organami administracji

		<p>rządowej i samorządami gmin w celu ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych w ramach zbiornika Główny Zbiornik Wód Podziemnych 102.</p> <p>2. Retencjonowanie wód w tym:</p> <p>1) konserwowanie, odnawianie infrastruktury technicznej wspomagającej retencję wód,</p> <p>2) współdziałanie w zasileniu w wodę gmin wyspy Wolin i miasta Świnoujście z ujęcia w Kodrąbku</p>
2	Zanieczyszczenia wód Parku	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji rządowej w kierunku poprawy jakości wód Zalewu Szczecińskiego
3	Nielegalny połów ryb	<p>1. Współdziałanie Parku z Urzędem Morskim, Inspektoratem Rybołówstwa Morskiego, Policją i Strażą Graniczną w kierunku kontroli ekosystemów wodnych, limitowania ilościowego, czasowego i przestrzennego prowadzonych połowów.</p> <p>2. Programy ochrony ichtiofauny.</p> <p>3. Kontrola ekosystemów wodnych.</p> <p>4. Utrzymanie wyłączenia obszaru jezior śródlądowych Parku z amatorskiego i sportowego połowu ryb (wędkowania).</p> <p>5. Ograniczenie połowów na wodach morskich do wyznaczonych stref</p>
4	Naruszanie granic Parku (zbieractwo, dojścia do plaż, rekreacja)	<p>1. Utrzymanie i egzekwowanie zakazu wstępu na obszary nieudostępnione.</p> <p>2. Udostępnianie Parku przez skanalizowanie ruchu turystycznego w oparciu o istniejące szlaki turystyczne</p>
5	<p>Sporty wodne uprawiane na wodach:</p> <p>1) Zatoki Pomorskiej i Zalewu Szczecińskiego w tym jezior – Wicka Wielkiego i Wicka Małego,</p> <p>2) jezior wewnętrznych Parku</p>	Współpraca z Urzędem Morskim, Policją i Strażą Graniczną w sprawie limitowania ilościowego, czasowego i przestrzennego dla jednostek z napędem motorowym na wodach morskich Parku
6	Bariera ekologiczna w postaci dróg nr 3, nr 102 oraz linii kolejowej	<p>1. Działania na rzecz modernizacji dróg nr 3, nr 102 oraz linii kolejowej, z uwzględnieniem wymogów kompleksowej ochrony środowiska.</p> <p>2. Docelowe ograniczenie roli drogi 102 do roli drogi obsługującej ruch lokalny</p>
7	<p>1. Presja urbanizacji na tereny Parku.</p> <p>2. Zanieczyszczenie powietrza, gleby, wód</p>	<p>1. Współpraca z samorządami w kierunku ochrony Parku.</p> <p>2. Działanie na rzecz zmiany źródeł ogrzewania na oparte o paliwa odnawialne lub ekologicznie czyste.</p> <p>3. Działania na rzecz rozwiązania problemów związanych z gospodarką ściekową obejmującej wszystkie jednostki osadnicze na terenie wyspy Wolin</p>
8	Loty cywilnych statków powietrznych	Działanie na rzecz ograniczenia lotów cywilnych statków powietrznych nad obszarami Parku w przestrzeni do 1150 m nad poziomem terenu, z wyjątkiem służb Straży Granicznej, Urzędu Morskiego, ratownictwa medycznego i przeciwpożarowych

9	Opanowywanie Parku przez gatunki obce roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eliminacja lub ograniczanie ilości gatunków obcych. 2. Sporządzanie ekspertyz naukowych dotyczących stanu poszczególnych gatunków . 3. Współdziałanie z organami administracji rządowej i samorządami wyspy Wolin i Uznam ukierunkowane na preferowanie hodowli rodzimych gatunków roślin i zwierząt
---	---	---

IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne¹⁾

Lp.	Identyfikacja i ocena zagrożeń	Wskazanie sposobów eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zanieczyszczenia wód Parku	Współdziałanie administracji Parku z organami administracji rządowej w kierunku poprawy jakości wód Zalewu Szczecińskiego
2	Ruch statków w granicach Parku, powodujący płoszenie zwierząt i zanieczyszczenie wód	Limitowanie ilościowe, czasowe i przestrzenne ruchu jednostek z napędem motorowym na wodach morskich – współdziałanie Parku z Urzędem Morskim, Strażą Graniczną
3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa nowych ośrodków wczasowych przy granicach Parku – zakłócenie walorów krajobrazowych. 2. Nadmierna presja antropogeniczna 	Współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i wojewodą w zakresie właściwego zabezpieczenia otoczenia Parku
4	Budowa elektrowni wiatrowych, stanowiących barierę antropogeniczną dla ptaków	Współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i wojewodą w zakresie ochrony korytarza ekologicznego i krajobrazu estuarium Odry
5	Rozwój motoryzacji, w szczególności rozbudowa sieci dróg	Współdziałanie w opracowywaniu strategii ciągów komunikacyjnych w skali regionu

¹⁾ Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.

Załącznik nr 2

OPIS SPOSOBÓW OCHRONY CZYNNEJ EKOSYSTEMÓW, Z PODANIEM RODZAJU, ROZMIARU I LOKALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH ZADAŃ

I. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony czynnej

A. W ekosystemach leśnych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Regulacja składu gatunkowego i zagęszczenia drzew w drzewostanach zniekształconych gospodarką człowieka – zabieg o charakterze trzebieży późnej	142,76ha	15g,h, 26a, 31f, 39o, 41h,hx,47k, 51f,g, 53k, 61b,d,k, 62a, 69h,i,j,k, 70a, 71f, 75a,c, 89b, 90g, 93i,k, 104f,g,h,i,j, 107c,d,f, 114a,b,f,g, 125d,h,i, 129d,g, 136i, 137a
2	Produkcja materiału sadzeniowego (dąb bezszypułkowy (<i>Quercus petraea</i>)) w szkółce gospodarczej, w celu jego wykorzystania podczas odnowień w ekosystemach leśnych	0,46 ha	110p
3	Pielęgnowanie gleby obejmujące ręczne wykaszanie niepożądanych roślin w uprawach leśnych	2,3 ha	35b, 61h
4	Regulacja składu gatunkowego i struktury młodników – zabieg o charakterze czyszczeń późnych	0,72 ha	15A a
5	Usuwanie z dolnych pięter lasu ekspansywnych gatunków obcych: 1) rdestowca (<i>Reynoutria Houtt.</i>), 2) robinii białej (<i>Robinia pseudoacacia</i>), 3) czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>), 4) śnieguliczki (<i>Symphoricarpus sp.</i>), 5) świerka pospolitego (<i>Picea abies</i>)	46,79 ha	1Ad, 1Cj, 1Dh, 3b, d, 9y, 10A, 24l, 32a, 43d,f,g,i, 44a, 46d, 47k, 64c, 67b, 68g, 79c,d, 86h, 90a, 97r, 106a,c, 112f,i,j, 113p,r,s, 119l, 120d, 125c,d, 128Bl
6	Kontrola stanu zagrożenia drzewostanów - poszukiwania szkodliwych owadów w ściółce oraz kontrola zapędrczenia gleby w szkółce	21 prób	Obszar ochrony czynnej
7	Kontrola występowania brudnicy mniszki (<i>Lymantria monacha</i>) - wywieszanie pułapek feromonowych	14 sztuk	Obszar ochrony czynnej
8	Ograniczenie występowania huby korzeniowej (<i>Heterobasidion annosum</i>) - zabezpieczanie pni po usuniętych drzewach na gruntach porolnych biopreparatem	6,47 ha	93i,k, 114a

9	Naprawa istniejących ogrodzeń powierzchni intensywnie przebudowywanych drzewostanów zniekształconych i zdegradowanych	1770 m	26j,k,l, 47k,l, 50d,57g, 12o, 43l,m, 61h, 62j,x, 65g, 109d, 69,70, 92, 93, 96, 97, 113, 114, 128h, 137c, 139b,c, 140a, 143g,h,145a,b, 146a,b,d, 147f, 148a,b,d,f,k
10	Wykonanie nowych ogrodzeń w celu ochrony naturalnego odnowienia dębu bezszypułkowego (<i>Quercus petraea</i>) przed zgryzaniem przez jeleniowate na wydmie brunatnej	800 m	1Aa,b,c
11	Ograniczenie liczebności zwierząt łownych występujących w nadmiernym zagęszczeniu, zapobiegające szkodom wyrządzanym w odnowieniach naturalnych, na terenach zurbanizowanych i w uprawach rolnych, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2013 r. poz. 1226, z późn. zm.): 1) jeleń (<i>Cervus elaphus</i>), 2) dzik (<i>Sus scrofa</i>), 3) jenot (<i>Nyctereutes procyonoides</i>), 4) lis (<i>Vulpes vulpes</i>)	1) jeleń (<i>Cervus elaphus</i>) - 15 sztuk, 2) dzik (<i>Sus scrofa</i>) - 20 sztuk, 3) jenot (<i>Nyctereutes procyonoides</i>) - 5 sztuk, 4) lis (<i>Vulpes vulpes</i>) - 5 sztuk	Obszar ochrony czynnej
12	Ochrona przeciwpożarowa – wykonanie, utrzymywanie pasów przeciwpożarowych przez: 1) mineralizację gleby, 2) usuwanie materiałów łatwopalnych wzdłuż dróg, szlaków na odległość do 30 m od pasa drogowego	47,13 km/ 130,25 ha	7-10, 11-18, 25-30, 32-34, 35b, 36- 40, 41l, 42b,c,d,f, 44-46, 47k, 48 - 49, 62j,n,o,w, 63a,b,c,d,g, 67, 68, 69a,p, 70k,l,m, 71j,k, 75c,82c, 83a, 88- 90, 91a,g,101b,f,fx, 102a,d, 106-107, 109d,o,s, 110An,Aw,z, 111a,b,d,f,h,g,i,k,n,o, 112c,b,g, 116-118, 128d,c, 128Ak, 128B, 129-132, 148j,m
13	Zabezpieczanie obszarów przed szkodami ze strony nadmiernego ruchu turystycznego – remonty, konserwacja oraz budowa nowych urządzeń turystycznych, w szczególności: 1) tablic informacyjnych, map, 2) wiaty przeciwdeszczowej, 3) zejść na plażę	6 sztuk	1Aa,1Cd,25i,128d,h,148m
		1 sztuka	128 Aa
		2 sztuk	7h, 1Cb
14	Ochrona przed erozją przez utrzymywanie i budowę urządzeń zabezpieczających wzdłuż szlaków turystycznych – wymiana podstopni w schodach ziemnych i naprawa nawierzchni	20 sztuk	128, 128A
15	Zabezpieczenie stanowiska pajęcznicy liliowatej (<i>Anthericum liliago</i>) przez fladrowanie oraz	0,06 ha	90d

usuwanie siewek krzewów i drzew		
---------------------------------	--	--

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
1	Koszenie łąk trzęślicowych, zebranie skoszonej masy i jej wywiezienie poza teren zabiegu (realizacja zadania czerwiec - wrzesień)	20,7 ha	201 i, 202a, 204b
2	Ograniczenie ekspansji olszy czarnej (<i>Alnus glutinosa</i>) w łąki trzęślicowe przez wycinanie samosiewów i odrostów wraz z wyniesieniem wyciętego materiału poza teren zabiegu (realizacja zadania luty-marzec)	1 ha	202a
3	Letnie koszenie roślinności w celu uzyskania właściwej struktury w biotopach ginących gatunków roślin i ptaków (realizacja zadania czerwiec – wrzesień)	110 ha	213d
4	Prowadzenie ekstensywnego wypasu i ekstensywnej gospodarki łąkarskiej dostosowanej do celów ochrony i restytucji biotopów rzadkich gatunków ptaków oraz unikalnych zbiorowisk roślinnych (zadanie realizowane w ramach wieloletniej umowy dzierżawy z uwzględnieniem szczegółowych ekspertyz): 1) koszenie działek kośnych oraz pastwisk po zakończonym wypasie od 1 sierpnia do 31 grudnia, 2) wypas do 30 listopada, 3) okresowe zwiększenie obsady bydła na pastwiskach do 1,5 DJP na hektar, mające na celu ograniczenie ekspansji trzciny (<i>Phragmites</i>)	440,25 ha	206b, 207c, 208c, 211c
5	Ograniczenie ekspansji olszy czarnej (<i>Alnus glutinosa</i>) i wierzb (<i>Salix sp.</i>) w płatach szuwarów kłociowych i szuwarów trzcinowych z woskownicą europejską (<i>Myrica gale</i>) przez wycinanie samosiewów i odrostów	1 ha	202 m
6	Wycięcie zarośli wierzbowych (<i>Salix sp.</i>) na łąkach wilgotnych wraz z wyniesieniem materiału poza teren zabiegu w miesiącach marzec, lipiec - wrzesień	0,25 ha	110Am, 110Ap, 122z

7	Skoszenie łąki wilgotnej, zebranie i wywiezienie pokosu poza teren Parku (realizacja zadania sierpień)	5,6 ha	109r,110Am,110Ap,122z
8	Koszenie roślinności łąkowo-murawowej oraz występujących tam agregacji trzcinnika piaskowego (<i>Calamagrostis epigejos</i>), wywiezienie skoszonego materiału poza teren zabiegu (realizacja zadania maj – sierpień)	7,93 ha	109n, 122ax,bx,y,125o,r,t,128dx, 128Ab
9	Ekstensywny wypas muraw ciepłolubnych (wypas do 31 października)	9,29 ha	90d,109n,122bx,122y,n,o,r,t
10	Wycięcie drzew (sosen pospolitych (<i>Pinus silvestris</i>), brzoź brodawkowatych (<i>Betula pendula</i>), topoli osiki (<i>Populus tremula</i>), klonów (<i>Acer sp.</i>)), krzewów (wierzby (<i>Salix sp.</i>), czeremchy amerykańskiej (<i>Padus serotina</i>), śliwy tarniny (<i>Prunus spinosa</i>), głogów (<i>Crataegus sp.</i>), róży fałdzistolistnej (<i>Rosa rugosa</i>), ich samosiewów i odrostów z muraw ciepłolubnych wraz z ich usunięciem poza teren zabiegu (realizacja zadania styczeń-marzec, czerwiec – sierpień)	11,71 ha	122ax,bx, y,125n,o,r,s,t,w,126j, 128j,128Ab
11	Utrzymanie stanowisk mikołajka nadmorskiego (<i>Eryngium maritimum</i>) - usuwanie odrostów wierzby (<i>Salix sp.</i>), topoli osiki (<i>Populus tremula</i>) z wyniesieniem materiału poza powierzchnię objętą zabiegiem (realizacja maj, sierpień)	0,44 ha	10Ab
12	Ochrona odcinków klifów i wydm narażonych na zniszczenie przez turystów, obejmująca zakładanie, naprawy i zdejmowanie (na okres jesienno-zimowy) ogrodzeń	1600 m	1AA,1Ba,4bx,5p, 6r
13	Usuwanie zarośli inwazyjnego rdestowca (<i>Reynoutria Houtt.</i>) z łąk świeżych wraz z wywiezieniem materiału poza teren Parku (zabieg 4-krotny w miesiącach maj – wrzesień)	0,1 ha	122y
14	Wykaszenie łąk świeżych wraz z zebraniem i wywiezieniem skoszonego materiału poza teren Parku (realizacja zadania maj – wrzesień)	9,24 ha	90b,122y,125s,w,x, 126f,h,i,j
15	Wycięcie drzew (sosen pospolitych (<i>Pinus silvestris</i>), klonów (<i>Acer sp.</i>), topoli osiki (<i>Populus tremula</i>)),	2,4 ha	125s,w,126j

	krzewów (śliwy tarniny (<i>Prunus spinosa</i>), głógów (<i>Crataegus sp.</i>), ich samosiewów i odrostów na łąkach świeżych wraz z wywiezieniem materiału poza teren Parku (realizacja zadania styczeń – marzec, lipiec)		
16	Demontaż starych, uszkodzonych, betonowych słupów oświetleniowych wraz z ich utylizacją	0,2 ha	122bx,125n

C. W ekosystemach wodnych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
Kontrola wykonywania rybołówstwa kulturowego na wodach morskich wspólnie z Inspektorem Rybołówstwa Morskiego	Według potrzeb	203a, 205f, 206a, 207a,b, 208a,b, 209c, 211b, 212a,b,c, 213f,d,c, 214a

II. Sposoby ochrony czynnej ekosystemów na obszarach ochrony krajobrazowej

A. W ekosystemach leśnych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
Ochrona przeciwpożarowa: 1) wykonanie, utrzymywanie pasów przeciwpożarowych, przez mineralizację gleby, 2) usuwanie materiałów łatwopalnych wzdłuż dróg, szlaków na odległość do 30 m, od linii energetycznej i pasa przeciwpożarowego	6,4 km	131i, 132h,j,l, 138c, 142h, 143f, 144a, linia kolejowa PKP wzdłuż oddz. 41, 42, 62, 63, 64, 82, 83, 101, 102

B. W nieleśnych ekosystemach lądowych

Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar	Lokalizacja ¹⁾
Ochrona przeciwpożarowa – utrzymywanie pasów przeciwpożarowych przez mineralizację gleby	0,15 km/ 0,03 ha	109o

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone literą, zgodnie z mapą przeglądową Parku, sporządzoną przez Park w skali 1:10000, według stanu na 1.01.1998 r. Obszar całego Parku podzielony jest na 6 obwodów ochronnych. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Międzyzdroje.

Załącznik nr 3

OPIS SPOSOBÓW OCHRONNY CZYNNEJ GATUNKÓW ROŚLIN I ZWIERZĄT

I. Sposoby ochrony czynnej gatunków roślin na obszarach ochrony czynnej

Lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Pajęcznica liliowata (<i>Anthericum liliago</i>)	Zabezpieczanie stanowiska	1. Rozstawienie fladr wokół stanowiska. 2. Usuwanie samosiewów, odrostów drzew i krzewów lub wypas istniejącego stanowiska po okresie kwitnienia
2	Mikołajek nadmorski (<i>Eryngium maritimum</i>)	Utrzymanie stanowisk	Usuwanie odrostów wierzby kaspijskiej (<i>Salix acutifolia</i>), sosny pospolitej (<i>Pinus silvestris</i>) i topoli osiki (<i>Populus tremula</i>) z usunięciem wyciętego materiału poza teren zabiegu
3	Kłóć wiechowata (<i>Cladium mariscus</i>)	Utrzymanie i odsłonięcie stanowisk	Usuwanie odrostów wierzby kaspijskiej (<i>Salix acutifolia</i>), sosny pospolitej (<i>Pinus silvestris</i>) i topoli osiki (<i>Populus tremula</i>) z usunięciem wyciętego materiału poza teren zabiegu
4	Woskownica europejska (<i>Myrica gale</i>)	Utrzymanie i odsłonięcie stanowisk	Usuwanie odrostów i samosiewów olszy czarnej (<i>Alnus glutinosa</i>) i wierzb (<i>Salix sp.</i>) wraz z usunięciem wyciętego materiału poza teren zabiegu
5	Grzybieńczyk wodny (<i>Nymphoides peltata</i>)	Restytucja gatunku	Monitoring rozwoju wysadzonych roślin i ewentualne ich uzupełnienie

II. Sposoby ochrony czynnej gatunków zwierząt na obszarach ochrony czynnej

lp.	Nazwa gatunku	Rodzaj zadań ochronnych	Opis sposobów ochrony
1	Żubr (<i>Bison bonasus</i>)	Hodowla zachowawcza	1. Prowadzenie hodowli zachowawczej w Zagrodzie Pokazowej Żubrów. 2. Utrzymanie ośrodka (obsługa, remonty ogrodzeń i urządzeń hodowlanych, zabezpieczanie drzew przed uszkodzeniami, gospodarka paszowa, opieka weterynaryjna, itp.)
2	1. Bielik (<i>Haliaeetus albicilla</i>). 2. Kania ruda (<i>Milvus milvus</i>). 3. Kania czarna (<i>Milvus nigrans</i>). 4. Rybołów (<i>Pandion haliaetus</i>). 5. Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)	Ochrona miejsc rozrodu i przebywania	Utrzymanie dotychczasowych stref ochronnych miejsc lęgowych i przebywania oraz utworzenie nowych – według potrzeb

3	Wodniczka (<i>Acrocephalus paludicola</i>)	Ochrona biotopów łęgowych	Wykaszenie i wypas roślinności w celu uzyskania właściwej struktury biotopów
4	Gatunki chronione	Rehabilitacja	Prowadzenie rehabilitacji zwierząt z terenu Parku

WSKAZANIE OBSZARÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ I KRAJOBRAZOWĄ

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹⁾	Powierzchnia ogółem
1	Ochrona ścisła	<ol style="list-style-type: none"> Obszar ochrony ścisłej imienia S. Jarosza, 1A1, 1Bb,d,fx, 1Cb,g,i, 1Db,c,d,f,g,j-p, 1k-t,tx, 2a-d,f,h-m, 3a,b, 4a-c,cx, 5r. Obszar ochrony ścisłej im. Z. Czubińskiego, 10Bf,g, 11a-p, 12a-n, 13a-d,f,g, 14a,b,c,dx,g,h. Obszar ochrony ścisłej imienia M. Raciborskiego, 25f,g. Obszar ochrony ścisłej imienia B. Dyakowskiego, 121j,k,l, 122a-d,r,s,t, 125a-f,h-m, y, z, ax, bx, cx, dx, fx, gx, 131d. Obszar ochrony ścisłej imienia W. Szafera, 126l,n,o, 127, 128a,f, 128Az, 132a-i, 133a-g, 134b. Obszar ochrony ścisłej imienia A. Wodziczki, 135h,i, 140d, 141d,f,j-m, 145d, 146f,g, 215a. Obszar ochrony ścisłej „Drożkowe Łąki”, 201g,h,j,k,l, 202b,d-l, 204a 	500,19 ha
2	Ochrona czynna	1Aa-k, 1Ba,c,g,f, 1Ca,c,d,f,h,j,k, 1Da,h,i, 1w, 2g,n,o, 3c-i, dx, 4bx,d-ax, 5a-p, 6-10, 10A, 10Ba-d,h-l, 11r-w, 12o-t, 13h,i,j,k,l, 14dy,f,i-w, 15, 15A, 15B, 16, 17, 18a-l,n,o-część, 19-24, 25a-d,h-gx, 26-41, 42a-d,f, 43-45, 46a,b,c,dx,f-n,ox,tx, 47, 48a-i,k,l,m, 49-67, 68a-c,f-n, 69-87, 88a-d, f-k, 89-108,109a-k,n,p-hx, 110, 110A, 110B, 111, 112, 113a-t,fx,jx, 114-120, 121a-i, 122f-p,w-nx, 123, 124, 125g,n,o,r-w, 126f-k,m,p, 128b-d,g,h,j-m,dx, 128Aa,b-d,f-k,l,m-y,ax, 128B-131, 132j-l, 133h-l, 134a,c-i, 135a-g, 136-139, 140a,b,c, 141a-c,g-i, 142-144, 145a-c, 146a-d, 147, 148, 201a-c,dx,fx,i,m-z, 202a,c,m, 203, 204b-k,m-cx, 205a-f,hm, 206-214, 215b oraz wody Zatoki Pomorskiej	10373,09 ha
3	Ochrona krajobrazowa	<ol style="list-style-type: none"> Grunty Skarbu Państwa w użytkowaniu wieczystym Parku - 2,47 ha, obejmujące obszary w 46r,s, 48j, 68d, 109l,m,o, 122x, 125p, 205g. Grunty Skarbu Państwa niebędące w użytkowaniu wieczystym Parku - 60,08 ha. Grunty niebędące własnością Skarbu Państwa oraz niebędące w użytkowaniu wieczystym Parku - 1,57 ha 	64,12 ha
Razem			10937,40 ha

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone literą, zgodnie z mapą przeglądową Parku, sporządzoną przez Park w skali 1:10000, według stanu na 1.01.1998 r. Obszar całego Parku podzielony jest na 6 obwodów ochronnych. Mapa znajduje się w siedzibie Wolińskiego Parku Narodowego w miejscowości Międzyzdroje.

Załącznik nr 5

USTALENIE MIEJSC UDOSTĘPNIANYCH W CELACH NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH I REKREACYJNYCH ORAZ MAKSYMALNEJ LICZBY OSÓB MOGĄCYCH PRZEBYWAĆ JEDNOCZEŚNIE W TYCH MIEJSCACH

I. Miejsca udostępniane w celach naukowych

Lp.	Miejsca udostępnienia ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Monitoring środowiska wodnego Parku - badanie wód podziemnych: 1) Obwód Ochronny Wicko, 84a,88b, 102d,104a, 118c, 2) Obwód Ochronny Wisielka, 50a,10Ak, 3) Obwód Ochronny Wapnica, 129d, 126f,128Aa, 4) Obwód Ochronny Międzyzdroje, 17d, 40c, 60a, 63b,42c, 5) Obwód Ochronny Warnowo, 98j,113r	20 osób dla każdego z miejsc
2	Monitoring środowiska wodnego Parku - badanie wód powierzchniowych: 1) Obwód Ochronny Warnowo, 110 Ba, i, g, 110z, 110w, 110Aa, f, 2) Obwód ochronny Wisielka, 10Am, 3) Obwód Ochronny Wapnica, 128 l, 128Ac, 128n, 125 f, 135, 141, 4) Obwód ochronny Wodny, 203, 205, 211c	20 osób dla każdego z miejsc
3	Stacja meteorologiczna, obwód Ochronny Warnowo, 113p	4
4	Stacja monitoringu przyrodniczego Grodno, Obwód Ochronny Wisielka, 10A	4
5	Stacja Monitoringu Środowiska Przyrodniczego w Białej Górze, stacja meteorologiczna, obwód ochronny Międzyzdroje, 15Bg	15
6	Obwód Ochronny Międzyzdroje, 15Bg: 1) Stacja Monitoringu Środowiska Przyrodniczego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2) Budynki UAM Poznań nr 4,8, 8a, 8b	100
7	Budynki Archiwum Państwowego w Szczecinie, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 15Bg	30
8	Budynek Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie – Obwód Ochronny Międzyzdroje, 15Bg	30
9	Obwód Ochronny Wodny, 206b,207c,208c, 211c	50

II. Miejsca udostępniane w celach edukacyjnych

Lp.	Miejsca udostępnienia ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Centrum Edukacyjno-Muzealne Wolińskiego Parku Narodowego, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 18n	600

2	Zagroda Pokazowa Żubrów, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 39 p,r,s,t,w,j,k,m,n,l, 40d,i,j,k,h, 41a,b	200
3	Obiekt Edukacyjno-Turystyczny „Wiatrak”, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 18k	100
4	Obiekt Edukacyjny, budynek nr 3, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 15Bg	100
5	Kompleks Edukacyjny Grodno, Obwód Ochronny Wiselka, 10A	150 osób dla każdej działalności

III. Miejsca udostępniane w celach turystycznych

Lp.	Miejsca udostępniania ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Płatne niestrzeżone miejsce postojowe Jezioro Turkusowe, Obwód Ochronny Wapnica, 128Aa	220
2	Płatne niestrzeżone miejsce postojowe Kwasowo, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 40c	200
3	Płatne niestrzeżone miejsce postojowe Gosań, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 13j,d	100
4	Miejsce postojowe przy J. Czajcze, Obwód Ochronny Warnowo, 111a	30
5	Punkt widokowy Kawcza Góra, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 16d	80
6	Punkt widokowy Gosań, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 14f	50
7	Punkt widokowy Wzgórze Zielonka, Obwód Ochronny Wapnica, 128dx	80
8	Punkt widokowy Piaskowa Góra, Obwód Ochronny Wapnica, 128Ah	40
9	Obiekt turystyczny Zagroda Pokazowa Żubrów, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 39 – 40	200
10	Obiekt turystyczny „Wiatrak”, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 18k	100
11	Stanowisko broni V3, Obwód Ochronny Wicko, 90d	100
12	Stanowisko broni Baterii Artylerii Stałej, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 15Bj	50

IV. Miejsca udostępniane w celach rekreacyjnych

Lp.	Miejsca udostępniania ¹⁾	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w danym miejscu
1	Plaża Świętousć, Obwód Ochronny Wiselka, 1Aa, 1Ba, 1Ca	1200
2	Plaża Wiselka, Obwód Ochronny Wiselka, 4bx, 5p, 6r,7s	1400
3	Plaża Grodno II, Obwód Ochronny Wiselka, 9ax	200
4	Plaża Grodno, Obwód Ochronny Wiselka, 10Aa,10Ba	200
5	Plaża Międzyzdroje, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 16z	400
6	Przystań żeglarska Łunowo, basen jachtowy, Obwód Ochrony Wodny, 205g	120

7	Ośrodek wypoczynkowy Grodno II, Obwód Ochronny Wiselka, 8f, 9b,c,f,h,i	200
8	Kampanie, Obwód Ochronny Międzyzdroje, 18k	20
9	Budynek dawnej stacji ratownictwa morskiego, Obwód Ochronny Wiselka, 7h	100
10	Obszary morskie poza strefą roślinności wynurzonej	10 załóg
11	Obszar Zatoki Pomorskiej na odcinkach: 1) od 411,0 km do 407,3 km brzegu morskiego (od Białej Góry w kierunku wschodnim do granicy plaży Grodna), 2) od 402,0 km do 400,0 km (od latarni Kikut w kierunku wschodnim do plaży w Świętoustiu)	100 osób dla każdego z miejsc
12	Wsteczna Delta Świny i Zalew Szczeciński (poza strefami roślinności wynurzonej)	100

¹⁾ Ekosystemy leśne, nieleśne i wodne podzielone są na oddziały oznaczone liczbą lub liczbą i dużą literą, pododdziały oznaczone literą, zgodnie z mapą przeglądową Parku, sporządzoną przez Park w skali 1:10000, według stanu na 1.01.1998 r. Obszar całego Parku podzielony jest na 6 obwodów ochronnych. Mapa znajduje się w siedzibie Parku w miejscowości Międzyzdroje.